

Social- og integrationsminister
Samt handicapkoordinerende minister
Karen Hækkerup

Sendt via e-mail til sm@sm.dk

Den 25. juni 2012

D.nr. 1611-007

Sagsbeh. Thomas Gruber

Landsforeningen LEV
Kløverprisvej 10B
DK-2650 Hvidovre
Tlf. 3635 9696
Fax 3635 9697
lev@lev.dk
www.lev.dk
Giro 549 0006

Vil du være med til at stoppe geninstitutionaliseringen?

Kære Karen Hækkerup

I den forgangne uge blev vi vidende til endnu et eksempel på en kommune, der opfører nye kæmpeinstitutioner for mennesker med blandt andet udviklingshæmning. Viborg Kommune etablerer nu et botilbud for mennesker med udviklingshæmning og autisme med hele 60 pladser, og kommunen har endog planen om yderligere udvidelse senere hen. Jeg er inderligt bedrøvet over denne udvikling. Og samtidigt føler jeg en frustrerende afmagt over for det tiltagende hykleri, hvor det stigende misforhold mellem de nationalt vedtagne, handicappolitiske idealer og kommunernes konkrete praksis ignoreres og fornægtes.

I 1998 vedtog Folketinget Serviceloven, som på meget lange strækninger var både visionær og revolutionerende. En af de mest skelsættende ændringer var afskaffelsen af institutionsbegrebet på voksenområdet. Heri lå nemlig en utvetydig politisk og moralsk markering: Voksne mennesker med handicap skal ikke leve et helt liv i institutioner! Som alle andre har mennesker med handicap krav på et hjem, og den hjælp, som de har behov for, skal kunne ydes uanset den boform, de vælger. I den forstand var Serviceloven på forkant med de principper, som siden er blevet slået fast i FNs Handicapkonvention.

Afskaffelsen af institutionsbegrebet udtrykte en klar afstandstagen i forhold til en historisk tradition i Danmark om anbringelse af mennesker med handicap i store centralinstitutioner. Selvom mange af disse centralinstitutioner endnu var beboet i 1998 (og nogle faktisk er det endnu), så var der nu ingen tvivl om den retning, som Danmark ville bevæge sig i: Væk fra kæmpeinstitutioner og i retning af selvstændige boliger og mindre og selvvalgte fællesskaber.

I de forløbne 14 år er der bestemt sket forbedringer. Mange har fået boliger af bedre fysisk standard, og der er også flere, som har fået mere individuelle og selvstændige boliger. Jeg synes ikke hastigheden har været høj nok, men i de første mange år efter Servicelovens vedtagelse var der ikke tvivl om retningen. Og enighed om retningen fandtes vel at mærke både på lokalt og nationalt niveau.

Men nu står vi ved en skillevej. Siden kommunalreformen er mennesker med handicap – ikke mindst mennesker med udviklingshæmning – i stigende grad blevet anskuet som "pladser" i et kommunalt planlægnings- og økonomistyrings-cirkus. Der handles lystig med "pladser" på tværs af kommunegrænser, og vi synes aktuelt at bevæge os endnu længere bort fra Servicelovens krystalklare intentioner om at adskille bolig og hjælp. Også når det gælder indholdet i hjælpen, ser vi klare tendenser til gen-institutionalisering, fx etablering af såkaldte helhedstilbud, hvor beboerne kan henslæbe en hel tilværelse 'inden for murene' (er også tilfældet i Viborg), eller tvungne centralkøkkenordninger.

For ikke at få KL på nakken må jeg hellere skynde mig at anerkende, at det ikke er alle kommuner, der bevæger sig i denne bekymrende retning. Der er også kommuner, hvor man har fattet, hvad det handicappolitiske projekt om af-institutionalisering handler om. Men det er desværre en klar tendens, at flere og flere kommuner ignorerer intentionerne i Serviceloven og i FNs Handicapkonvention og hopper på den udokumenterede og naive påstand om, at der er stor-driftsfordele i ydelsen af hjælp til mennesker med handicap.

Denne udvikling håber jeg, at du vil være med til at ændre. Din indsats vil være en stor hjælp.

På vores møde tilbage i januar i år, drøftede vi også tendenserne til genindførelse af institutioner. Her var det klart min opfattelse, at du deler min bekymring for udviklingen, og du ville se nærmere på problemet. Min opfordring er, at det sker nu – og at du handler! Ikke først når der foreligger en handicapkonventions-handlingsplan om nogle år.

Kort sagt så har vi brug for langt klarere handicappolitiske meldinger fra nationalt niveau, som entydigt bakker op bag kravet om afinstitutionalisering i praksis. Og vi har brug for konsekvent handling, når kommuner – hvad enten det skyldes uvidenhed eller ligegyldighed – direkte modarbejder visionen. Endelig så bør den annoncerede socialreform entydigt gøre op med den sidste rest af institutionslovgivning i Serviceloven, nemlig § 108, om varige botilbud til voksne.

Jeg ser frem til at høre dine holdninger til disse alvorlige udfordringer. Og jeg ser frem til klare meldinger og effektive initiativer.

Med venlig hilsen

Søren Kristensen
Landsformand

Kopi af dette brev er sendt til: Institut for Menneskerettigheder, KL, Viborg Kommune Det Centrale Handicapråd og Folketingets socialudvalg. Brevet er desuden offentliggjort på lev.dk